

DİVÂNE MEHMET ÇELEBİ ŞİİRLERİNDE VAHDET-İ VÜCÛD ANLAYIŐI¹

Doç. Dr. Mutluhan TAŐ²
Hümevra YAMAN³

ÖZET

Dîvâne Mehmet Çelebi 15. yüzyılın ikinci yarısında, babasının şeyhlik yaptığı Karahisar Mevlevihanesi'nde doğmuştur. Mevlâna'nın yedinci nesil torunlarındanır. Mevlevilik tarikatının önemli bir temsilcisi olmasının yanında tarikatın ikinci kurucusu olduğu söylenir. Aileden gelme Mevlevilik anlayışıyla birlikte babası Bali Çelebi'nin vefatından bir yıl önce şeyhlik makamına tayin edilmiştir.

“...Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.”⁴ İlahi bir nefes olan ruh, özünden uzaklaşınca mânevî boşluğa düşerken; özünü kavrayan mânevî olgunluğa eren birey değersizlik kaygısı yaşamaz, yaşam amacı bellidir, sıkıntı ve yokluğu umursamaz olumsuzlukta bile küllî hayır saklı olduğunu bilir⁵, olay ve kişilere takılmaz her şeyin İlahî tecelliden ibaret olduğunu bilincindedir, izafî varlıklardan ve benliğinden sıyrılmış/kurtulmuş ve mutlak varlığı, “Bir”i idrak etmiştir.İşte tam bu noktada karşımıza Vahdet-i Vücûd kavramı çıkmaktadır.

Her ne kadar başlangıcı XIII. yüzyıldan çok daha öncelerine dayandırılrsa da olgunluk çağını Muhyiddin İbn-i Arabî ve Sadrettin Konevî döneminde yaşayan “Vahdet-i Vücûd” düşüncesi, asırlar boyu ilgi çekici olması hasebiyle belki de hakkında en çok tartışılan ve araştırma yapılan tasavvufî kavramlardan birisidir.

Dîvâne Mehmet Çelebi, içinde bulunduğu manevi yolculuk üzerine pek çok şiirler yazmıştır. Şiirlerinde mutasavvıflarca benimsenmiş olan vahdet-i vücûd anlayışı üzerine de durmuştur. Varlığın birliği anlamına gelen bu düşünce; Tanrı, insan ve canlı- cansız tüm varlıklar üzerine kuruludur. Yaratılanın, yaratandan farksız olmadığı gibi her şey O'ndan bir parçadır.

Bu çalışmada Sultan Dîvânî'nin Vahdet-i Vücûd anlayışı üzerine yazdığı şiirleri incelenecektir.

Anahtar Kavramlar: Dîvâne Mehmet Çelebi, Mevlevilik Tarikatı, Vahdet-i Vücûd, Afyon Mevlevihanesi, Şiir

¹ Bu Makale 27-29 Nisan 2019 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen ASEAD 5. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

² Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü, mutluhantas@gmail.com

³ Selçuk Üniversitesi Mevlana ve Mevlevilik Araştırmaları Enstitüsü, humeyrayaman07@gmail.com

⁴ Ra'd Suresi/28.Ayet

⁵ İbrahim İşitan, Sufi Psikolojisi, İstanbul, 2014, s. 73.

ABSTRACT

Dîvâne Mehmet Çelebi was born in Mevlevihane of Karahisar where his father was a sheikh, in the second half of the 15th century. He is one of the seventh generation grandchildren of Mevlâna. Besides being an important representative of the Mevlevî sect, it is said to be the vice founder of the sect. He was appointed to sheikh's position with the understanding of Mevlevî which comes from the family one year before the death of his father Bali Çelebi.

“...Know that the hearts only find peace by remembrance of Allah.”[3]. When the spirit, a divine breath, moves from its essence to the spiritual absence, the individual who grasps the essence and reaches the spiritual maturity does not experience anxiety of worthlessness. The purpose of his/her life is evident, he/she does not care about distress and poverty. He/she knows that even in negativity a big favor is hidden [4], he/she is ignorant of the events and the individuals, and he/she is aware that everything is just divine manifestation. He/she was stripped of the relative existences and the ego, and he/she realized the absolute being, “One”. At this point, the concept of “Wahdat al-Wujud” emerges.

Despite the fact that the beginning was way before than XIIIth century, the thought of “Wahdat al-Wujud” which reached its maturity in era of Muhyiddin İbn-i Arabî and Sadrettin Konevî, is perhaps one of the most controversial and researched concepts of mysticism.

Dîvâne Mehmet Çelebi wrote many poems about the spiritual journey he was in. In his poems he also emphasized the concept of wahdat al-wujud, which was adopted by sufis. This idea which means the unity of being is based on God, human beings and all living and nonliving beings. As created is no different from the creator, everything is created from “Him”.

In this study, poems written by Sultan Dîvânî about Vahdet-i Vücûd understanding will be examined.

Keywords: Dîvâne Mehmet Çelebi, Mevlevî Sect, Wahdat al-Wujud, Mevlevihane of Karahisar, Poem.

GİRİŞ

Tasavvufî yaşam tarzı, Hz. Muhammed (sav)’a kadar dayanmaktadır. Bu devir Hz. Muhammed’in yaşadığı ve kendisine tek mürşit olarak uyulduğu dönemdir. Her ne kadar adı konulmamış olsa bile bu devir; tasavvufun tam bir zühdi hayat dönemidir⁶. “ Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Ali, Ebu Derda, Eba Zer, Abdullah b. Amr, Bilal-i Habeşi, Selman-ı Farisi, Süheyb-i Rumi⁷ gibi zühd ve takva sembolü kişiler, sonraki dönemlerde kurumsal bir kimliğe sahip olacak olan tasavvuf hareketinin ilk örnekleri olarak da kabul edilmişlerdir. Bu zatlar Ashab-ı Suffe olarak bilinmektedirler⁸.

Tâbiîn dönemi ise; Hz. Muhammed’in, ahirete göç ettiği, İslami bir nizam olarak Kur’an, sünnet, kıyas, vb. kaynakların miras bırakıldığı ve Hz. Peygamber zamanında

⁶ Mutluhan Taş, “XIII. Yüzyılda Anadolu’da Hâkim Olan Tasavvuf Düşüncelerinin 1980 Sonrası Çağdaş Türk Resim Sanatına Yansımaları”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2010, s. 22.

⁷ Abdurrahman Güzel, Dini- Tasavvufî Türk Edebiyatı, Ankara, 2004, s. 139.

⁸ H. Kamil Yılmaz, Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar, İstanbul, 2004, s. 99.

yaşamış sahabeleri görenlerin devridir⁹.

Hz. Muhammed'in hayatta olmamasından dolayı onun bıraktığı kaynaklar üzerinde yorumların başladığı bu dönemin en belirgin isimlerinden birisi Hasan-ı Basrî'dir.

Hasan-ı Basrî, pek çok tarikatın silsilesinde yer alması ve ilk tasavvufî düşüncenin sahibi sayılmasından dolayı, tasavvuf tarihinde bir mektep olarak değerlendirilmiştir¹⁰. Hasan-ı Basrî'nin dışında, Süfyan-ı Sevri, Üveysi Karânî, Said b. Cübeyr, Abdullah b. el-Mübarek gibi zahitler sayesinde tasavvufî hayatın temellerinin atıldığı söylenebilir¹¹.

Mevlevîlik Tarikatı ise Hz. Mevlâna'nın vefatından sonra oğlu Sultan Veled tarafından sistematikleştirilerek tarikata dönüşmüştür. Mevlevîlik Dergâhı esasen Konya'da olsa da, farklı şehirlerden gelen talepler doğrultusunda diğer illerde de dergâhlar kurulmuştur. Bu dergâhlardan biri de şiirlerini inceleyeceğimiz Dîvâne Mehmet Çelebi'nin bulunduğu Afyonkarahisar şehrinde dir.

Beş bin yıllık tarihi olan Afyonkarahisar'ın birçok medeniyete ev sahipliği yapmasının yanında tasavvuf tarihi açısından da büyük önem taşımaktadır. Bilhassa Osmanlı Devleti zamanında burada birçok mutasavvıf ve tarikat mensubu, onlarca ilim adamı ve divan şairi yetişmiştir¹². Dîvâne Mehmet Çelebi de bu dönemde yaşamış, Mevlevîlik tarikatına mensup olmuş önemli şahsiyetlerdendir. Soy bakımından, Sultan Veled'in kızı Mutahhara Hatun vasıtasıyla Hz. Mevlânâ ile bağı bulunmaktadır. Babası tarafından veliahd tayin edilmiş ve şeyhlik makamına oturmuştur. Mevlevîliğin yayılmasında bilhassa dergâh ve tekkeler yaptırarak hizmete açılmasında çok büyük hizmetleri olmuştur¹³.

Afyonkarahisar Mevlevî şeyhliğini yapan Dîvânî'nin, başka bir aşk coşkusu vardır. Anadolu'da birçok yere seyahat etmiş ve hatta o dönem şartlarında Irak, İran, Mısır, Suriye gibi farklı ülkelere yolculuk yapmıştır. Ve gittiği yerlere Mevlevî Dergâhlarının açılmasını sağlayarak hayli hizmetler götürmüştür.

Sultan Veled ile Ulu Arif Çelebi'den sonra bu yola en çok katkı sağlayan kişi Sultan Dîvânî olmuştur.

1. İSMİ, MAHLASI VE HAYATI

Müridi Şâhidî'nin nakline göre Fenâyî Dede (öl.H.925\M.) Mehmet Çelebi doğunca onu kucaklamış, ayaklarını öpmüş cezbelenerek semâya başlamış, bir müddet sonra: “ Bu temiz sülalenin ismi Hüdavendigâr Muhammet olarak bilinmektedir. Bakınız bu yavru ne kadar asil, şerefli, mecid” diyerek adını Muhammed (Mehmet) koymuştur¹⁴. Bunun yanında Dîvâne Mehmet Çelebi'nin ‘Semaî, Dîvanî, Dîvâne’ gibi farklı lâkapları bulunmaktadır.

⁹ M.Taş, a.g.e., s. 22.

¹⁰ H. K. Yılmaz, a.g.e., s. 101.

¹¹ A. Güzel, a.g.e., s. 140.

¹² Mehmet Sarı, Yusuf İlgar, Mevlevî Dîvan Şâiri Semâî Mehmet Çelebi-Hayati, Edebî Kişiliği ve Eserleri, Afyon, 2008, s. 47.

¹³ Mustafa Çıpan, Dîvane Mehmet Çelebi, Konya, 2002, s. 12.

¹⁴ Mehmet Sarı, Mustafa Eravcı, vd., Sultan Dîvânî ve Afyonkarahisar'da Mevlevîlik, T.C. Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayın No: 42, Afyon, 2002, s. 16.

Mevlâna'nın Divan-ı Kebir eserinin, Şah İsmail'de olması sebebiyle manevi bir emir üzerine Tebriz'e giderek eseri alır ve Konya'ya Mevlâna Dergâhına teslim eder. Bundan dolayı ona Divânî denildiği bilinmektedir. Diğer bir mahlası ise Semâî'dir. Ona meczup deyip farklı gözle bakan insanlara karşı böyle olmadığını gösterebilmek adına günlerce yorulmadan semâ ettiği için Semâî mahlası takılmıştır¹⁵. Dîvâne mahlası ise, her ne kadar bitik, mecnun gibi gözükenlere atfedilse de esasen Hak yolunda kendinden geçenlere denmektedir. Bunun yanında Mehmet Çelebi'nin hayatına bakıldığı zaman, Dîvâne mahlasının bir diğer sebeple denilebilmiş olacağına dair haller de görülebilmektedir. Şiirlerinde ise, "Türkçe şiirlerinin hemen hemen hepsinde, "Sema'i", sadece bir ikisinde " Dîvâne" mahlasını kullanmıştır¹⁶.

2. MEVLEVÎLİĞİ VE BEKTAŞİLİĞİ

Diğer kardeşlerinin küçük yaşta Hak Teâlânın huzuruna varmasıyla babası Abu Puş Bali Hazretleri tek erkek çocuğu olan Mehmet Çelebi'ye daha çok düşmüştür. Babasının gözünde onun yeri bir başka olmuştur. Böylece Afyonkarahisar Mevlevihanesi içerisinde özenle yetiştirilmiştir. Onun adı, Mevlevîlikte İkinci Pîr olarak geçmiş ve iltifatlara mazhar olmuştur.

Ayrıca beşikten gelme Mevlevîlik anlayışının yanında bir de Bektaşilik anlayışı bulunmaktadır. Çıktığı bir seyahatinde Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin mezarını ziyaret etmiştir.

Sultan Dîvânî, tarikatların birlik ve beraberlik içerisinde olmasından yana olmuştur. Bu sebeple bu tarikatlara mensup kişileri bir araya getirmeye çalışmıştır. Şöyle ki: Bir seyahatinde kırk Mevlevî dervişiyile Konya'ya gitmiş, Karaman üzerinden Hacı Bektaş türbesine geçmiş, ordan da kırk Bektâşî dervişini alarak Irak'a hareket etmiş; Necef, Kerbela, Bağdat, Samira ve Meşhed'e uğrayarak ehl-i beyt imamlarını ziyareti müteâkip Horasan ve Halep üzerinden Konya'ya dönmüştür¹⁷.

3. DÎVÂNE MEHMET ÇELEBİ ŞİİRLERİNDE VAHDET-İ VÜCUD KAVRAMI

Vahdet-i vücûd düşüncesi, varlığı (vücûd) mümkün ve zorunlu kısımlarına ayrılmadan önce kendinde bir hakikat şeklinde ele alıp zorunlu ve mümkünü onun iki kutbu saymak suretiyle Hak ile halkı (yaratılmışlar) izâfet ilişkisiyle birbirine bağlar. Böylece Tanrı-insan ilişkileri başta olmak üzere birlik-çokluk sorunu, insan iradesi ve özgürlüğü, âlemdeki kötülük problemi, sebeplilik vb. metafizik konularla iman ve akîdenin anlamı, ahlâk konuları ve çeşitli dinî bahisler hakkında kapsamlı ve sistematik bir düşünce ortaya koyar. Bu düşünceyi kabul edenlere vahdet-i vücûd ehli, vücûdiyye denir¹⁸.

Tüm varlığın özünü oluşturan Allah; yarattığı canlı cansız her şeye kendinden birer

¹⁵ Ayrıntılı bilgi için bk., H. Fikri Yazıcıoğlu, Hz.Mevlânâ'nın Torunlarından Sultan Divânî, Konya, 1963 s. 9.

¹⁶ Mehmet Sarı, Mustafa Eravcı, vd., a.g.e., s. 1.

¹⁷ Mustafa Çıpan, a.g.e., s. 50.

¹⁸ Ekrem Demirli, Vahdet-i Vücud, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 2012, s: 431- 435.

parça bırakır. Evren aynadır, aynalar ise O'nun yansımasıdır.

“ ... ben gizli bir hazineydim, bilinmek istedim, mahlukâtı yarattım” buyurur¹⁹.

Allah, tüm kainatı yaratmıştır ve yarattığı her şeye aşkından katmıştır. Tasavvuf görüşü ise aşk kavramını esas almıştır. Bu düşünceyle yaşamış meşhur şairlerimizden Yunus Emre'nin, “ Yaratılanı severim, Yaratan'dan ötürü” şiirinde belirttiği gibi yaratılan her şey iyilikle, güzellikle severek, anlaşılır hale gelir. Ve bu düşünce sistemi görüldüğü üzere resimden şiire daha birçok sanata yansımıştır. Sultan Divânî'nin şiirlerinde bulunan Vahdet-i-vucûd düşüncesinin incelemesi şu şekildedir:

Bir hazîne mahfî idi ol îlâh
Kendüden gayru yogidi pâdişah

Dolu esmâ vü sıfâtiyle idi
Mâsivâ yok kendü zâtıyla idi

İstedi kim bilirne evsâfile
Emridüp halk itdü nûn u kâf ile

Âyine yarattı kendine o şah
Göre evsâfile kendin ol îlâh

Âdem ol mir'ât-ı Hak'dur hoşca bak
Görinür esmâ vü evsâf İle Hak²⁰

Gizli, aşık her şey yaratıcıdır; çünkü O, yegane hazinedir. Kendisinden başka hiçbir padişah yoktur. İsim ve sıfatları kainatı kucaklamıştır. Vasıflarıyla bilinmek istediği için emredip tüm varlıkları yaratmıştır. O Allah ki, kendine ayna olsun diye insanı yaratarak vasıflarını insanda görmek istemiştir. Kendinde mevcut olan güzel sıfatları yarattıklarına yansıtarak adeta nakşetmiştir. En kıymetli nakışların sahibiyse Eşref-i mahlûk olan insandır. Bu sebeple Hakk'ın aynası olabilmenin bilinci içerisinde asıl gayeyi bilerek yaşamalıdır insan. Allah, bütün isim ve sıfatlarıyla insanda ve her zerrede görünür. O halde her şey ondan bir parçadır. Kainat ayna hükmündedir. Her varlığın aynaya yansıttığı O'dur. İnsan da tüm tecellileri gönül gözüyle görerek Allah ile her an birlikte olması gerekir.

Gönülde gayr- ı Hakk'ı eyle fânî
Dilersen ola hayy-ı câvidânî²¹

Gönül Allah'ın evidir. İnsan gönlünden kin, nefret, öfke, haset gibi nefsanî duyguları uzaklaştırması gerekir. Bunun yanında eş, evlat, anne, baba gibi yakınlarına olan

¹⁹ Aclûnî, Keşfu'l Hafa, II\132.

²⁰ Mehmet Sarı, Mustafa Eravcı, vd., a.g.e., Mesnevî 13- 17. beyitler, s: 96.

²¹ Mehmet Sarı, Yusuf İlgar, a.g.e., s: 109.

sevgisinde de ölçülü olmalı zira gönüllerin ebedi sahibi yalnızca O'dur. Gönül Hakk için pak tutulmalıdır.

'Anberin kavs-i zamândur kaşlarun
Bilürem ki bî- emândur kaşlarun
Vech-i Hakk'a tercemândur kaşlarun
Her ne kim dinse hemândur kaşlarun

Âfet-i 'ayn-i belâdur gözlerün
'Âlim-i 'ilm-i 'alâdur gözlerün
Reh rev-i devr-i Hudâdur gözlerün
Semme vech-i mâsivâdur gözlerün²²

Şair, dizelerde her ne kadar beşeri aşka dair iltifatlar ediyor gibi gözükse de esasen sevgilisinde bulunan tüm güzelliklerin Allah'tan olduğunu dile getiriyor. Sevgilinin can alıcı güzel kaşlarını gören kimse farklı dinlerden de olsa etkilenecektir; zira o kaşlar Tanrı'dan birer yansımadır. Aynı şekilde aşığın felaket derecede güzel olan gözleri Hakk'tan yansımadır. Bu gözdeki tecelliye görebilmek, her hususta İslâm'ı koruyup anlatan âlimlerden dahi daha değerli olmaktadır.

Aklı terk eyleyelüm aşk ile şöhret bulalum
Sûreta mest olalum ma'nide hüşyâr olalım²³.

İnsanın asıl değerini kazanması için aklı terk edip aşkın özünü bulması gerekmektedir. Akıl her zaman inkara meyilliyken gönül ise ikrara yöneliktir. Ondandır ki Allah aşkına kişi ancak kalbinin derinliklerini açarak ulaşabilir. Ayrıca Semâî, sûrete mest olunmasını ister. Kişi Allah'ın ona vermiş olduğu eşsiz aklı kullanarak yaratılıştaki bu güzelliği görmelidir. İnsan güzele meyillidir, güzel de Allah'tır. Bu denge üzerine tefekkür edilmelidir.

Hak söyliyicek sende senün ortada nen var
Âlemde hemân ben didiğündür sana noxsân²⁴

İnsan noxsandır fakat Allah, her şeyin tek ve gerçek sahibidir. Hâl böyle olunca bize ait gibi gözükkenler esasen O'ndandır. Biz ne söylersek söyleyelim eksiktir. Kul da bunun idrakinde olup gururlanıp haşa ilahmış gibi davranmamalıdır. İnsan, hangi konumda ve yaşta olursa olsun kendini her an aciz görmelidir ki asıl manevi mertebeye öyle ulaşsın.

²² A.g.e., Tuyug 6-8. beyit, s. 142.

²³ A.g.e., s. 49.

²⁴ A.g.e., Gazel 2. beyit, s. 132.

SONUÇ

Dîvâne Mehmet Çelebi, Anadolu tasavvuf tarihinde eşine nadir rastlanan bir şahsiyet olması dolayısıyla önem arz etmektedir. Çelebi'nin, Mevlevîlik ve Bektaşiliğinin yanı sıra şairliği ile de tasavvufî düşünce ve yaşam tarzına önemli katkıları olurken; şiirlerinin toplandığı bir divanı bulunmamaktadır. Ancak yazma eserlerin çevirisiyle ve müridlerinin aktardığı bilgilerden yola çıkarak bazı şiirlerine ulaşılmıştır. Bunun yanında dergâhta çıkan yangınla birlikte birçok eser yok olmuştur.

Muhafaza edilen şiirlerinde tuyuğ, gazel, kaside gibi nazım türlerini kullanmıştır. Şiirlerinde Mevlevîlik, Bektaşılık gibi konular üzerinde dururken; Allah aşkı, gönül, ayna, sûret, mâsivâ gibi anlam içeriklerine yer vermiştir. Yukarıda verilen dizelerde her ne kadar beşeri aşka dair iltifatlar ediliyor gibi gözükse de esasen sevgilide bulunan tüm güzelliklerin Allah'tan olduğunu dile getirmektedir. Yarattığı her şeyin O'nun tecelli ve zuhur eseri olduğunu şiirlerine yansıtan Semaî, Vahdet-i vucûd düşüncesi üzerine sık sık durmuştur.

KAYNAKÇA

Abdullâh Saîd el-Müderriş tarafından naklen, Aclûnî, Keşfu'l Hafa, II\132, Sorularla İslamiyet, erişim:24.04.2019, <https://sorularlaislamiyet.com/ben-gizli-bir-hazine-idim-bilinmek-istedim-bilinmeye-muhabbet-ettim-ve-kainati-yarattim-mealindeki-1>.

ÇIPAN, Mustafa (2002), Dîvâne Mehmet Çelebi, T.C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları: 34, Konya.

DEMİRLİ, Ekrem (2012), “Vahdet-i Vücut”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 42, İstanbul.

GÜZEL, Abdurrahman (2004), Dini- Tasavvufî Türk Edebiyatı, Akçağ Yayınları, Ankara.

GÖLPINARLI, Abdülbâki (1983), Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik, Gül Matbaası, İstanbul.

İŞİTAN, İbrahim (2014), Sûfî Psikolojisi Sülemi'ye Göre Sûfî Benlik Dönüşümü, Divan Kitap, Ankara.

SARI, Mehmet; ERAVCI, Mustafa, vd. (2002), Sultan Dîvânî ve Afyonkarahisar'da Mevlevîlik, T.C. Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayın No: 42, Uyum Ajans, Afyon.

SARI Mehmet- Yusuf İLGAR (2008), Mevlevî Dîvân Şâiri Semâî Mehmet Çelebi-Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri-, Afyonkarahisar Belediyesi Yay., Afyonkarahisar.

Taş, MUTLUHAN (2010).” XIII. Yüzyılda Anadolu'da Hâkim Olan Tasavvuf Düşüncelerinin 1980 Sonrası Çağdaş Türk Resim Sanatına Yansımaları”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.

YAZICIOĞLU, H. Fikri (1963), Hz. Mevlâna'nın Torunlarından Sultan Divânî, İleri Basımevi, Konya.

YILMAZ, H. Kamil (2004), Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar, Ensar Neşriyat, İstanbul.